

Kmečka trgovina

Kupčevanje

Da se blago v tolikih primerih pod ceno prodaja, je dostikrat kriva slaba kakovost blaga. Vsakdo namreč raje kupi to, kar mu bolj ugađa, kar njegovemu očesu izgleda, ne bo kupca niti blizu. Blago mora kupca vabiti, dražiti njegove čute in vzbujati v njem željo po nabavi tega blaga. In prav tega manjka kmetom pri prodaji. Kmet mora prav tako pri prodaji svojih pridelkov gledati na to, da bo že zunanost (ki je pri kmečkih pridelkih neločljivo združena s kakovostjo) privlačila kupca in dražila njegove čute. Le pogledimo razne prodajalce po mestih. Kako sladki so s kupcem, blago razgrinjajo na vse mogoče načine, tako da človeku kar blešči. Pa pogledimo kmeta kot prodajalca. Nemo stoji ob kupcu, tako da je kupec skoraj nekaj gospodar nad njim. Jedva si upa izreči ceno, ki se mu zdi primerna in bojazljivo čaka, kaj bo kupec na to rekel. Ne upa spregovoriti, ko kupec podcenjuje blago. Tako se zgodi, da kupec plača kmetu kakor sam hoče, dočim mora kmet v mestu, ko nastopi on kot kupec, plačati blago, ki ga rabi, kakor drugi hočejo. V tem dejstvu stoji ena izmed zelo velikih krivd nizkih cen kmečkih pridelkov. Odpomoči bi se dalo s tem, da bi se med kmeti vzbudil večji trgovski duh, večja samozavest pri prodaji svojega blaga, ne pa bojazljivost pred vsakomur, ki pride v kmečko hišo z malo boljšo suknjo.

Trgovina z lesom v letu 1938

V lanskem letu so se vršile najboljše kupčije s trami in tramičli. Največ je kupila tramov Italija, potem Lihija, Tripolis, Grčija in Albanija. Tudi južni predeli države so porabili precej tesanega lesa, precej pa ga je šlo še na Madžarsko. Nemčija je za tesan les sicer kazala zanimanje, toda kupila ni nič. Dalje so inozemski kupci v lanskem letu iskali borove in macesnove deske, ki so se prodajale v glavnem v Italijo in na Malto. Zelo veliko se je izvezlo zabojev za južno sardjo. Bukov les ima izgleda za prodajo v Španiji. Ker italijanske tvornice vagonov v zadnjem času rabijo mesto hrastovega lesa macesnov les, je nastal zastoj v prodaji hrastovine. Nemčija pa radi pomanjkanja denarja ne kupuje hrastovega lesa, ker bolj potrebuje rude in živež. Edino hrastove železniske prage je kupovala Nemčija, dokler se ni odredilo, da se morajo plačati z devizami. Tudi Nizozemska kupi zelo veliko hrastovih pragov. Bukove železniske prage pa kupujejo v glavnem Madžari. Južni predeli države so v lanskem letu pokupili zelo velike množine bukovih drv. Ker je pa bila zima mila, je cena drvam padla in še sedaj leži zelo veliko drv po skladiščih.

Gospodarske zanimivosti

Veliko mlekarne in tovarno kazeina bodo zgradili v Bjelovru Francoski. Na mesec bodo predelali okrog pol milijona litrov mleka. Izdelovali bodo maslo, sir in kazein, kar bodo prodajali na francoskih tržiščih.

Modra galica bo spet dražja. Tovarne modre galice so kljub posredovanju raznih vinogradniških organizacij samovoljno odredile ceno modri galici. Vagonska dobava bo stala 5.90 din kg, kar se poviša pri nadrobni prodaji na 6.50 din, v oddaljenějšíh krajih pa na 7 din kg. Vinogradniške organizacije se na merodajnih mestih trudijo, da diktirane cene znižajo, a o uspehu te akcije se še ne ve.

750 glav prašičev je bilo dovoljeno postaviti našim izvoznikarjem teden pred Binkoštni na dunajski trg.

V glavno mesto Madžarske smo 10. maja poslali 384 kg prvih češenj.

Nemci ne dajo češkega zlata Slovaški, zato je slovaška krona padla in je v razmerju z madžarskim denarjem 1:24.

Cene goveje živine

Voll. Maribor debeli 4—5 din, plemenski 4.25 do 6 din; Ptuj 4—4.75 din, Zagorje ob Savi 4.50 do 5.50 din, Krško debeli 6 din, poldebili 4.50 do 5 din kg žive vage.

Biki. Maribor 3.25—4 din, Razkrižje 3.75 do 4.80 din kg žive vage.

Krave. V Mariboru in Ptuju debele 3.50 do 3.75 din, plemenske 4—4.60 din, krave za klobasenje 2.50—3 din, v Zagorju ob Savi plemenske okrog 2000 din komad, v Lattji pa 2200 do

2500 din komad; v Krškem prvovrstne krave 5 din, ostale 3—4 din kg žive vage.

Telice. Maribor 4 din, Ptuj 4—4.75 din, Razkrižje 4.50 din, Zagorje ob Savi 4—5 din, Krško 4.75—5.50 din kg žive vage.

Teleta. Maribor 4.50—6 din, Ptuj 5.50 din, Krško 6—7 din kg žive vage.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stari prašiči 100—120 din, 7—9 tednov 130—145 din, 3—4 mesece 210—290 din komad, kg žive vage pa 6—8 din. Na ptujskem semnju so bili 6—12 tednov stari prasici po 80—160 din komad.

Pršutari. Ptuj 7—7.50 din kg, Krško 6—10 din kg žive vage.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 8 din, Krško 7 do 10 din kg žive vage.

Tržne cene

Meso. Goveje 9—12 din, teletina 12 din, svinjsko 12—14 din, pljuča in jetra 7—8 din, rebeca 10—12 din, slanina 12—14 din, svinjska mast 18 din, ribe 15—16 din, zajec 13—14 din kg.

Mlečni izdelki. Mleko 1.50—2 din liter, smetana 7.50—10 din liter, surovo maslo 24 din, čajno 28 din, kuhano 30 din, domači sir 10 din kg, jajce 0.50—0.75 din komad.

Sadje. Jabolka 5—10 din, suhe slive 12 din, češnje 10 din, celi orehi 10 din, luščeni 32 din 1 kg; liter češenj 4—6 din.

Razgovori z našimi naročniki

Koga zadeva kuluk, prispevek v materialu, razlika med cestami. F. P. Imate zelo razkosano posestvo, pritožujete se, da Vas zadene mnogo kuluka po občinskih cestah, da morate prispevati v materialu za mostove, da stoji občinska uprava na stališču, da morajo občinske ceste popravljati samo oni, ki vozijo po njih. Vprašate, kakšna je razlika med cestami I., II. in III. reda. — Zakon deli ceste v državne in samoupravne; samoupravne so banovinske I. in II. reda, občinske I. in II. reda ter dovodne ceste k železniškim postajam. Občinske ceste I. reda so one ceste, ki so važne za vso občino, vse ostale javne ceste, vstevši one, ki služijo v prvi vrsti za gospodarske namene posrednih skupin interesentov, so občinske ceste II. reda. Cest III. reda ne poznamo. Občinske ceste I. reda se grade in vzdržujejo z občinskimi sredstvi in prispevki višjih samoupravnih teles. Občinske ceste II. reda se grade in vzdržujejo s prispevki davčnih zavezancev v onih krajih, ki so jim te ceste poglavitno namenjene. Porazdelitev teh prispevkov določa občinski odbor po neposrednem davku zavezancev. — Kuluk (ljudsko delo) se mora uporabljati za gradnjo in vzdrževanje samoupravnih cest, kolikor ne bi mogla teh poslov izvršiti samoupravna telesa iz svojih denarnih sredstev. Osebnemu delu so zavezani vsi za delo sposobni moški prebivalci v območju dotičnega samoupravnega telesa od polnih 18 do polnih 55 let. Ta obveznost se da odkupiti s plačilom ustreznih delavske dneve. Davčni zavezanci, ki ne spadajo pod obveznost osebnega dela ter plačujejo nad 100 din neposrednega davka, morajo ne glede na spol, starost in delovno sposobnost plačati odkupnino. Zaradi odrejanja delovne obveznosti, odnosno odkupnine, se jemlje za enoto: pri osebah, ki plačujejo do 200 din neposrednega davka, en dan dela; pri osebah, ki plačujejo do 500 din, dva dni dela; pri osebah, ki plačujejo do 900 din, tri dni dela; pri osebah, ki plačujejo do 1400 din, štiri dni dela; do 2000 din pet dni, do 2700 din šest dni, do 3500 din sedem dni itd. V enem letu se sme odrediti uporaba ljudskega dela, odnosno plačevanje ustreznih dni, največ za tri enote pri banovinskih in tri enote pri občinskih cestah. — Natančnejša pojasnila najdete v knjižici »Slov. gospodarja«: »Predpisi o cestah in prometu na njih«, ki jo dobite za 7 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru — ter v sledečem odgovoru.

Prispevek za izredno uporabljanje samoupravnih cest. P. V. Kdor povzroča znatno večje stroške za vzdrževanje samoupravnih cest nego ostali interesi, mora plačevati vsako leto izreden prispevek za vzdrževanje prekomerno ukoriščane ceste. Ta prispevek mora biti tolik, da se z njim po možnosti pokrivajo vsi večji stroški. Ta prispevek se določa pri občinskih

cestah sporazumno med občino in onim, ki cesto ukorišča. Če se sporazum ne doseže, določi prispevek pristojni organ banovine. — Tega izrednega cestnega prispevka se ne treba plačevati za le normalno ukoriščanje javnih cest. Pod normalnim ukoriščanjem se razume prevoz posameznika in njegove rodbine in vsega, kar je posestniku za njegovo hišno ali poljsko gospodarstvo potrebno, če se opravlja ta prevoz z voznimi na živalsko vprego in če ne presega 52 ton na leto.

Plačilo stroškov nasprotnikovega advokata pri tožbi na ubožni list. A. S. Nasprotnik je potom odvetnika tožil Vas in Vašo ženo radi razhajenja časti; vidva sta vložila pritožbo na ubožni list, bila pa sta vzlic temu obsojena, odnosno kaznovana. Nasprotnikov advokat zahteva od vaju plačilo stroškov, Vaš advokat pa pravi, da vama ni treba plačati ničesar, ker ste tožili na ubožni list. — Z ubožnim listom si lahko izposlujete začasno oprostitev plačila tako, razni pristojbin in stroškov, odnosno nagrade odvetnika, v kolikor je bil Vam od sodišča postavljen kot zastopnik revnih. Niste pa oproščeni plačila stroškov nasprotnikovega odvetnika, ako ste bili obsojeni na kazni, čeprav pogojno. Zahtevani znesek 900 din se nam zdi previsok. Vsekakor počakajte, da sodišče odmeri nasprotnikove stroške; preden ne dobite zadevnega odmerilnega sklepa, Vam jih ni treba plačati. Stroške morata plačati oba z ženo nerazdelno. Zato okolnost, da je Vaša žena brez premoženja, ni važna; ako stroškov ne boste plačali ob pravomočnosti odmerilnega sklepa (to je v osmih dneh, ko vama je bil dostavljen, ako ne bo nihče vložil pritožbe), bo nasprotnik najbrž predlagal izvršbo zoper oba. Ako ne bo od žene ničesar izterjati, se bo cela terjatev izterjala od Vas, odnosno iz Vašega premoženja.

Sosedje si laste pravico voženj po bivši kozji stezi. Kaj treba za preprečenje nedovoljenih voženj? M. K. Ako ste šele leta 1911 napravili po svojem svetu vozno pot, dočim je vodila preje preko njega le kozja steza, tedaj si sosedeje še niso mogli priposestovati služnostno pravico voženj po navedeni poti, ker je za priposestovanje potrebno 30 letno izvrševanje pravice v določenem obsegu. — Voženj ne boste mogli preprečiti z zadelanjem pota; s tem bi si utegnili celo nakopati tožbo radi motenja posesti. V kolikor pravita soseda, da morata od Vas na pot postavljene rante podreti v šestih tednih, ker da drugače propadeta, je v resnici stvar sledeča: ako sta soseda v zadnjem času opravljala voženje nemoteno, nato bi Vi pot zadelali z ranta in če bi soseda to vedela in bi skozi 30 dni voženje opustila, tedaj bi ona dva Vas ne mogla več tožiti radi motenja njune posesti pravico voženj. Za učinkovito preprečenje voženj bi bilo

BATERIJE CROATIA

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

IVAN PASPA I SINOV
ZAGREB, KOTURAŠKA 69

Žito. 1 q pšenice, rži in prosa 175 din, ječmene in koruze 150 din, ovsu in ajde 125 din, 1 kg fižola 2—3 din, prosenega pšena 3.50 din.

Krma. 1 q sladkega sena 50—60 din, kislega 40—45 din, otava 50—60 din, pšenične slame 38—40 din, snop škope 1.25—1.50 din.

Zelenjava. 1 kg krompirja 0.75 din, čebule 6 din, česna 6—10 din, špargljev 12—14 din, luščenega graha 10 din. Komad kumarice 2—3 din, karfijola 2—12 din, zelje in ohrovt 0.50—3 din, glavna solata 0.50—1 din. Zelenjad v kupčkih po 1 din.

Sejmi

5. junija goveji in konjski: Murska Sobota; goveji: Ormož — 6. junija tržni dan s svinjami: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; za govedo in konje: Ptuj — 7. junija svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; goveji in kramarski: Kapele pri Brezicah — 9. junija svinjski: Maribor; živalski in kramarski: Pilištajn — 10. junija svinjski: Brezice, Celje, Trbovlje.